

03.11

07.11

08.11

12.11

05.11

02.11

06.11

04.12

09.11

10.11

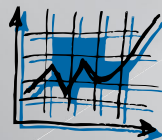
01.11

11.11

RAPORT ROCZNY
POLSKIE CENTRUM AKREDYTACJI

2011

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	2	5.1 Współpraca z administracją państwową i innymi zainteresowanymi stronami.....	15
2. Zarządzanie działalnością akredytacyjną.....	3	5.2 Rozwój współpracy międzynarodowej.....	17
2.1 Monitorowanie zgodności wymagań PCA z wymaganiami międzynarodowymi.....	3	5.3 Promocja wiedzy nt. akredytacji.....	19
2.2 Rozwój działalności akredytacyjnej.....	5	5.4 Doskonalenie relacji z klientami.....	21
3. Organizacja i system zarządzania.....	10	5.5 Współpraca z PKN.....	21
3.1 Zmiana ustawy i statutu PCA.....	10	6. Zarządzanie działalnością szkoleniową.....	22
3.2 Odwołania i skargi.....	11	6.1 Rozszerzenie oferty szkoleniowej.....	22
3.3 Rada ds. Akredytacji.....	11	6.2 Realizacja planu szkoleń.....	23
3.4 System przeciwdziałania zagrożeniom korupcyjnym w PCA.....	11	7. Działalność finansowa Polskiego Centrum Akredytacji w 2011 r.	25
3.5 System zarządzania bezpieczeństwem informacji w PCA.....	12	7.1 Zasady finansowania.....	25
4. Zarządzanie kapitałem ludzkim.....	13	7.2 Podstawy prawne działalności finansowej	25
4.1 Personel stały.....	13	7.3 Przychody z działalności	26
4.2 Auditorzy.....	14	7.4 Koszty działalności	26
5. Zarządzanie relacjami zewnętrznymi.....	15	7.5 Wynik finansowy w 2011 r.	26
		7.6 Przewidywana sytuacja finansowa	26

1. Wprowadzenie

W 2011 roku nastąpiła przebudowa systemu zarządzania PCA - możliwa dzięki zakończeniu prac na zmianę ustawy o systemie oceny zgodności oraz statutem PCA.

Wprowadzona została nowa Polityka Jakości, określająca misję, wizję i cele strategiczne PCA. Jest ona nie tylko wykazem kierunków, którymi podąża PCA, ale również – najwyższych aspiracji odnośnie funkcjonowania jedynej w kraju jednostki akredytującej. Nowa polityka nie tylko akcentuje konieczność stałego doskonalenia funkcjonowania PCA, ale przede wszystkim sytuuje je w otoczeniu zewnętrznym. PCA - to podmiot działający na rzecz rozwoju gospodarczego kraju, mający na uwadze głównie ochronę interesów publicznych, takich jak: zdrowie, ochrona środowiska i bezpieczeństwo obywateli. Ponadto, w 2011 r., w celu zapewnienia skutecznego funkcjonowania systemu zarządzania i zwiększenia efektywności w każdym z podej-

mwanych obszarów aktywności, w pełni zostały wdrożone zasady związane z planowaniem działalności i sprawozdawczości PCA oraz wszystkich komórek organizacyjnych, a także dotyczące nadzorowania ich realizacji. Wprowadzone zasady obejmują wszystkie obszary aktywności PCA, a cel i sposób ich wdrożenia miały na uwadze zmianę kultury organizacyjnej, charakteryzującej się jasnym podziałem odpowiedzialności oraz zaangażowaniem całego personelu. W oparciu o trzyletni plan strategiczny, opracowany został plan główny – roczny dla całego PCA, będący spójnym połączeniem planów wykonawczych poszczególnych komórek organizacyjnych. System ten zapewnia wieloletni rozwój PCA i gwarantuje ciągłość działania, przy jednoczesnym uwzględnieniu zmian, jakie zachodzą w otoczeniu - zarówno wewnętrznym, jak i zewnętrznym.

2. Zarządzanie działalnością akredytacyjną

2.1 Monitorowanie zgodności wymagań PCA z wymaganiami międzynarodowymi

2.1.1 Zmiana kryterium akredytacji w zakresie EMAS III

W lipcu 2011 roku została opublikowana ustawa o krajowym systemie ek zarządzenia i audytu (EMAS), która określiła instytucje właściwe do wykonywania zadań wynikających z przepisów Rozporządzenia nr 1221/2009 (EMAS III). Ustawa rozstrzygnęła kwestię akredytowania lub licencjonowania weryfikatorów EMAS. W Polsce przyjęto wyłącznie akredytację weryfikatorów środowiskowych, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności. PCA, we współpracy z Ministerstwem Środowiska, prowadzi prace nad nowelizacją dokumentu DAC-09, który uwzględni przyjęte w ustawie rozwiązania oraz wytyczne FALB.

2.1.2 Zmiana kryterium akredytacji w zakresie organizatorów PT

25 lutego 2011 r. została opublikowana przez Polski Komitet Normalizacyjny norma PN-EN ISO/IEC 17043:2011 Ocena zgodności - *Ogólne wymagania dotyczące badania biegłości*. Norma stanowi podstawowe wymaganie akredytacyjne dla organizatorów badań biegłości i zastępuje dokument ILAC-G13:08/2007 *Wymagania dotyczące kompetencji organizatorów badań biegłości* oraz Przewodnik ISO/IEC nr 43. PCA opublikowało Komunikat nr 79 (z dnia 8.03.2011 r.), w sprawie okresu przejściowego, związanego z opublikowaniem ww. normy. Okres przejściowy, związany z wdrożeniem normy do systemu akredytacji, trwał do końca 2011 r. Organizatorzy badań biegłości, akredytowani lub będący w procesie akredytacji, zob-

wiązani byli do aktualizacji swojej dokumentacji oraz do dostosowania systemu zarządzania do wymagań normy, tak, aby - zaplanowana przez PCA ocena w roku 2011 - mogła być przeprowadzona w odniesieniu do wymagań zawartych w PN-EN ISO/IEC 17043:2011. Udzielenie akredytacji uwarunkowane było pozytywnym wynikiem oceny na miejscu, przeprowadzonej u organizatora badań biegłości, po dostarczeniu do PCA znowelizowanych dokumentów, a także zakończeniem - w okresie przejściowym - działań korygujących, niezbędnych do zamknięcia ewentualnych niezgodności, stwierdzonych w trakcie oceny na miejscu.

Certyfikaty akredytacji dla organizatorów badań biegłości, wydawane od daty opublikowania komunikatu nr 79, zawierały odniesienie do normy PN-EN ISO/IEC 17043:2011. Wszystkie laboratoria badawcze oraz wzorcujące, stosujące Przewodnik ISO/IEC nr 43, zobowiązane zostały do zastąpienia go normą PN-EN ISO/IEC 17043:2011 we wszystkich obszarach związanych z badaniami biegłości i porównaniami międzylaboratoryjnymi. Do końca 2011 roku przeprowadzone zostały zaplanowane oceny w nadzorze. Organizatorzy badań biegłości, u których przeprowadzono oceny, uzyskali pozytywną ocenę w odniesieniu do wymagań normy PN-EN ISO/IEC 17043:2011.

W roku 2011 zostały znowelizowane dokumenty PCA dotyczące akredytacji organizatorów badań biegłości, w tym DAPT-01 *Akredytacja organizatorów badań biegłości. Wymagania szczegółowe* – wydanie 3. Zostały także opracowane nowe formularze: załącznik do wniosku (FAPT-01 wyd. 2), formularze dotyczące przeglądu dokumentacji (FAPT-02, FAPT-03, FAPT-04) oraz formularz sprawozdania z prowadzonej działalności w akredytowanym zakresie (FAPT-05).

2.1.3 Zmiana kryterium akredytacji w zakresie weryfikatorów GHG

13 grudnia 2011 r. opublikowano znowelizowane, czwarte wydanie DAC-10 *Program akredytacji weryfikatorów rocznych raportów dotyczących emisji gazów cieplarnianych*. Wprowadzone zmiany dotyczyły przede wszystkim uaktualnie-

nia informacji o nowej ustawie z dnia 28 kwietnia 2011 r. O systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (Dz. U. z 2011 r. Nr 122, poz. 695). Wprowadzono również zmianę w definiowaniu zakresów akredytacji jednostek weryfikujących roczne raporty dotyczące emisji gazów cieplarnianych, polegającą na niepublikowaniu w zakresach akredytacji personaliów osób działających w imieniu akredytowanej jednostki.

Ponadto trwają prace nad zmianą normy stanowiącej podstawę akredytacji w tym obszarze - z dotychczasowej normy EN 45011, na normę ISO 14065. We wrześniu przedstawiciel PCA uczestniczył w zorganizowanym przez EA szkoleniu, na którym zaprezentowano podstawowe wymagania akredytacyjne dla jednostek weryfikujących raporty GHG, wynikające z normy ISO 14065. W grudniu odbyło się szkolenie dla auditorów PCA w tym zakresie. Po ukazaniu się ww. regulacji prawnych, przewidywana jest kolejna nowelizacja dokumentu DAC-10.

2.1.4 Nowelizacja polityki DA-05, w związku z nowelizacją dokumentów EA i ILAC, dotyczących wykorzystania PT/ILC w ocenie laboratoriów

Nowelizacja polityki ILAC, dotyczącej uczestnictwa w badaniach biegłości ILAC 9:11/2010, związana była z opublikowaniem dokumentu EA-4/18:2010 *Wytyczne dotyczące poziomu i częstości uczestnictwa w badaniach biegłości*. W ślad za tymi dokumentami, został znowelizowany dokument DA-05 *Polityka dotycząca uczestnictwa w badaniach biegłości*. Opublikowany dokument (Komunikat nr 88 z dnia 17.11.2011 r.) wskazuje na sposób uwzględniania uczestnictwa laboratoriów w badaniach biegłości w procesach akredytacji i nadzoru. Wymagania znowelizowanego dokumentu dotyczą nie tylko laboratoriów badawczych, wzorcujących i medycznych, ale również - tam gdzie ma to zastosowanie - jednostek inspekcyjnych oraz jednostek certyfikujących wyroby, podczas oceny laboratoriów, które świadczą dla nich usługi w zakresie podwykonawstwa.

Zmiany dotyczą przede wszystkim sposobu podejścia do planowania badań biegłości oraz do ich

realizacji. W ślad za dokumentem EA-4/18:2010 wprowadzono pojęcia: *poziom uczestnictwa*, *częstość uczestnictwa*, *poddyscyplina*, stosowanie których może w konsekwencji zmniejszyć liczbę badań biegłości, w jakich laboratorium dotychczas uczestniczyło, a tym samym powinno ułatwić wykazanie kompetencji przez laboratorium w całym zakresie akredytacji. Znowelizowany dokument wskazuje na potrzebę planowania udziału w badaniach biegłości na cały cykl akredytacji. Ocena planu będzie przedmiotem działania zespołu oceniającego PCA, przy czym - w przypadku zastrzeżeń - auditorzy wskazywać będą potrzebę wprowadzenia korekt.

2.1.5 Nowelizacja polityki DA-06, dotyczącej spójności pomiarowej

W oparciu o analizę międzynarodowego podejścia do zapewnienia spójności pomiarowej w działalności związanej z oceną zgodności (w tym wydania dokumentu normatywnego PKN-ISO/IEC Guide 99:2010 *Międzynarodowy słownik metrologii. Pojęcia podstawowe i ogólne oraz terminy z nimi związane (VIM)*) oraz wymagań i zaleceń EA i ILAC, dotyczących oceny kompetencji CAB w tym zakresie, w 2011 r. PCA znowelizowało jedną z podstawowych polityk odnośnie kompetencji laboratoriów - dokument DA-06 *Polityka dotycząca zapewnienia spójności pomiarowej*. Nowelizacja dokumentu, przed wdrożeniem do stosowania, została zaopiniowana przez Komitety Techniczne ds. Akredytacji, powołane w PCA, oraz Radę ds. Akredytacji.

Uzgodniony dokument DA-06, wydanie nr 4, został opublikowany 17.11.2011 r., a jego wejście w życie zaplanowano na 17.05.2012 r.

2.1.6 Włączenie danych o laboratoriach akredytowanych przez PCA, do bazy danych EA

W związku z rosnącym zapotrzebowaniem na usługi elektronicznego dostępu do informacji o akredytowanych podmiotach, została podjęta decyzja o włączeniu bazy danych Polskiego Centrum Akredytacji do europejskiego systemu wyszukiwania akredytowanych podmiotów.

Obecnie, w systemie nadzorowanym przez EA, zarejestrowane są jednostki akredytujące z dwunastu państw będących sygnatariuszami porozumienia EA MLA: CAI – Czechy, COFRAC – Francja, DANAK – Dania, DAKS – Niemcy, ENAC – Hiszpania, HAA – Chorwacja, FINAS – Finlandia, INAB – Irlandia, IPAC – Portugalia, PCA – Polska, SNAS – Słowacja, UKAS – Wielka Brytania. System wyszukiwania akredytowanych podmiotów EA, dostępny pod adresem <http://www.european-accreditation.org/>, umożliwia dostęp do informacji o laboratoriach badawczych i wzorcujących, akredytowanych przez krajowe jednostki akredytujące. Od momentu wdrożenia, usługa cieszy się dużym zainteresowaniem ze strony producentów, konsumentów, sprzedawców i regulatorów, gdyż ułatwia dostęp do danych akredytowanych podmiotów z różnych krajów, w poszczególnych dziedzinach. Podstawowe usługi oferowane przez system:

- wyszukiwanie pełnotekstowe oraz za pomocą słów kluczowych,
- bezpośredni dostęp do szczegółowych informacji na temat wybranych akredytowanych podmiotów,
- szybki dostęp do pełnych zakresów akredytacji,
- regularna aktualizacja danych.

Obecnie trwają prace nad rozszerzeniem funkcjonalności systemu oraz zwiększeniem liczby jednostek korzystających z dostępu do bazy danych.

2.2 Rozwój działalności akredytacyjnej

2.2.1 Realizacja nowych programów akredytacji, zgodnie z „Kierunkami rozwoju działalności akredytacyjnej PCA na lata 2009 - 2011”

W 2011 roku PCA znowelizowało politykę dotyczącą zakresu działalności akredytacyjnej, w szczególności w kwestii jej rozszerzania (wydanie 2. dokumentu DA-02). PCA przyjęło, że prowadzenie procesów rozszerzenia zakresu działalności akredytacyjnej będzie realizowane przede wszystkim w tych obszarach, które wynikają z przepisów prawnych (obszar regulowany). Odnośnie obszarów dobrowolnych, PCA podejmie się prowadzenia akredytacji wówczas,

gdy na dany program oceny zgodności będzie istniało zapotrzebowanie ze strony rynku, tj. użytkowników wyników ocen zgodności, uzyskiwanych przez akredytowane jednostki oceniające zgodność. W oparciu o powyższe ustalenia, na posiedzeniu w październiku 2011 roku, Rada ds. Akredytacji pozytywnie zaopiniowała kierunki rozwoju działalności akredytacyjnej.

W 2011 r. PCA rozszerzyło zakres swoich usług o następujące programy:

- certyfikacja systemów zarządzania wg ISO 15378:2007 *Materiały na opakowania bezpośrednie produktów leczniczych - Wymagania szczególne dotyczące zastosowania ISO 9001:2000 z uwzględnieniem Dobrej Praktyki Wytwarzania (GMP)*,
- certyfikacja systemów zarządzania wg OHSAS 18001:2007 *Systemy zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy*.

Kontynuowane były też prace w następujących obszarach oceny zgodności:

- wykonanie testów specjalistycznych urządzeń radiologicznych,
 - System Weryfikacji Technologii Środowiskowych (ang. Environmental Technology Verification – ETV),
 - badanie profilu DNA i danych daktyloskopijnych,
 - certyfikacja według Global Gap,
 - certyfikacja według programu Nasz Miód,
 - certyfikacja według programu QMP Jakość Mięsa,
 - certyfikacja według programu QAFP Systemu Gwarantowanej Jakości Żywności,
 - certyfikacja według Międzynarodowego Standardu Żywności - IFS (International Food Standard),
 - certyfikacja według programu Brytyjskiego Stowarzyszenia Sprzedawców Detalicznych BRC (British Retail Consortium), dotyczącego wyrobów konsumpcyjnych (Consumer Products),
 - certyfikacja opakowań według programu Brytyjskiego Stowarzyszenia Sprzedawców Detalicznych BRC (British Retail Consortium) i Instytutu Opakowań IoP (Institute of Packaging).
- Ponadto, PCA rozpoczęło przygotowania do przeprowadzania ocen w obszarze dyrektyw Nowego i Globalnego Podejścia.

2.2.2 Analiza wykorzystania akredytacji w notyfikacji

W ramach realizacji zadań wynikających z porozumień międzynarodowych, PCA dokonało analizy zakresów notyfikacji, posiadanych przez 79 krajowych jednostek notyfikowanych oraz ustaliło obszary objęte regulacjami dyrektyw nowego podejścia. Przeprowadzono przegląd podmiotów, których akredytacja, w odniesieniu do określonej normy, stanowi podstawę do notyfikacji. Zidentyfikowano: dyrektywy objęte zakresem przyznanej notyfikacji, moduły oceny zgodności, jakie może realizować jednostka notyfikowana w ramach danej dyrektywy oraz numery akredytacji PCA, posiadanych przez CAB. Akredytacje udzielone przez PCA były wykorzystywane przez organy autoryzujące do udzielenia autoryzacji. Analiza wykazała, że 35 jednostek notyfikowanych posiada akredytację PCA tylko w zakresie normy ISO/IEC 17025, natomiast pozostałe jednostki posiadają głównie akredytację w odniesieniu do normy EN 45011.

Przedstawiciele PCA uczestniczyli także w spotkaniu zorganizowanym w swojej siedzibie, poświęconym zagadnieniom akredytacji do celów notyfikacji oraz szkoleniu nt. dyrektyw NAVI i MID. Z inicjatywy PCA odbyło się spotkanie z przedstawicielami Departamentu Regulacji Gospodarczych i Departamentu Jednostek Nadzorowanych i Podległych, w Ministerstwie Gospodarki, podczas którego omówiono przygotowania PCA do akredytacji dla celów notyfikacji podmiotów oceniających zgodność, ustalono konieczność współpracy w tym zakresie z organami autoryzującymi oraz organem notyfikującym, a także określono możliwe obszary współpracy w tym zakresie. Podczas spotkania ustalono plan współpracy PCA z MG, w zakresie przygotowania zasad wykorzystania akredytacji do celów oceny kompetencji jednostek notyfikowanych, z uwzględnieniem zasad określonych w dokumencie EA-2/17. PCA przygotowało projekt założeń dotyczących zasad akredytacji do celów notyfikacji, który stanowić będzie podstawę do uzgodnień z organami autoryzującymi na potrzeby notyfikacji.

2.2.3 Wdrożenie polityki transgranicznej

Polskie Centrum Akredytacji, zgodnie z dokumentem EA - 2/13 *EA Cross Frontier Policy for Cooperation between EA Members* oraz w oparciu o umowy zawarte z jednostkami akredytującymi z Niemiec (DAkKS), Wielkiej Brytanii (UKAS) oraz Danii (DANAK), realizowało oceny na zlecenie zagranicznych jednostek akredytujących. W 2011 roku przeprowadzono 13 takich ocen. Dla DAkKS przeprowadzono 4 oceny w siedzibie i 3 obserwacje, dla UKAS przeprowadzono 4 oceny w siedzibie i 2 obserwacje.

2.2.4 Kontrola rytmiczności i terminowości procesów do wymagań

Rytmiczność i terminowość realizacji procesów akredytacji i nadzoru jednostek oceniających zgodność (CAB), to jedne z podstawowych i niezwykle istotnych aspektów funkcjonowania PCA, pozwalających na planowe wykonywanie zadań przez działy akredytacyjne. Terminowość realizacji procesów, zgodna z wymogami ustawowymi i proceduralnymi PCA, to również gwarancja dla CAB udzielenia akredytacji, przedłużenia akredytacji lub rozszerzenia zakresu akredytacji w ściśle określonych terminach, możliwych do uwzględnienia w planowaniu przez CAB swojej działalności. Kontrola rytmiczności i terminowości realizowanych procesów akredytacji i nadzoru, stanowiła

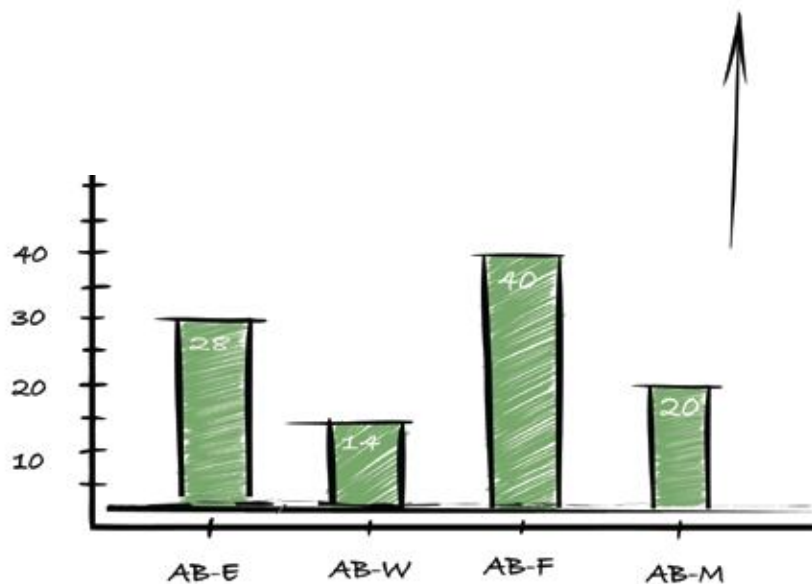
w 2011 istotny czynnik doskonalenia i poprawy obsługi CAB - klientów PCA. Obecnie, rytmiczność i terminowość realizacji procesów nadzorowana jest z pomocą punktów kontrolnych, określonych oddzielnie dla ocen w procesach akredytacji, ocen ponownych i ocen w nadzorze. Ponadto, prowadzony jest indywidualny monitoring każdego procesu, z wykorzystaniem wielu punktów kontrolnych, pozwalających na bieżącą analizę zarówno terminowości, jak i zaawansowania prac związanych z realizacją konkretnej oceny, a także jej zgodności z wymaganiami. Dzięki wdrożonemu systemowi, PCA zrealizowało planowo harmonogram ocen CAB w 2011 roku, z uwzględnieniem szczególnych przypadków, dla których - na wniosek CAB - przyjęto odstępstwa od ustanowionego harmonogramu.

2.2.5 Realizacja ocen w procesach akredytacji i nadzoru

W 2011 r. PCA prowadziło procesy akredytacji i sprawowało nadzór nad następującymi jednostkami oceniającymi zgodność:

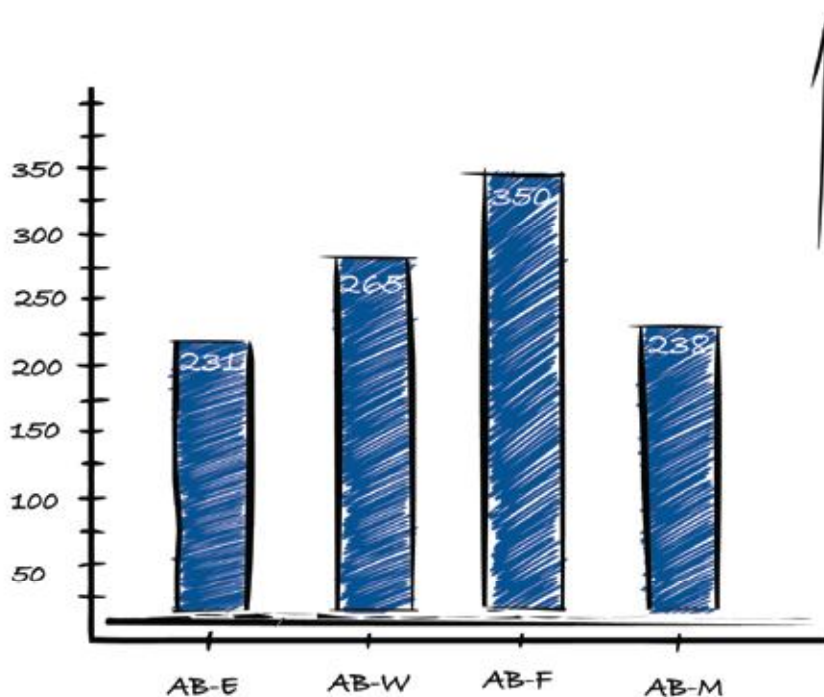
- laboratoria badawcze, wzorujące i medyczne,
- jednostki certyfikujące wyroby, systemy zarządzania i osoby,
- jednostki inspekcyjne,
- weryfikatorzy EMAS i GHG,
- organizatorzy badań biegłości.

	RAZEM	Laboratoria badawcze	Laboratoria wzorujące	Laboratoria medyczne	Organizatorzy badań biegłości	Jednostki certyfikujące wyroby	Jednostki certyfikujące systemy	Jednostki certyfikujące osoby	Jednostki inspekcyjne	Merytorycy EMAS	Merytorycy gazów cieplarnianych
Ważnych akredytacji na koniec roku	1345	1084	101	3	3	76	32	12	15	8	11
Złożonych wniosków o akredytację	113	102	4	2	0	3	1	0	0	0	1
Złożonych wniosków w nadzorze (łącznie), w tym:	1496	1280	84	6	2	63	41	7	6	3	4
wniosków o rozszerzenie	662	529	59	4	0	33	27	5	1	1	3
wniosków o uaktualnienie	854	811	13	4	2	21	2	0	1	0	0
wniosków o przeniesienie	112	95	7	1	0	5	3	0	0	0	1
wniosków o przedłużenie	341	273	26	0	0	18	13	4	4	2	1
Udzielonych akredytacji	82	67	4	1	0	6	2	1	0	0	1
Zawieszonych akredytacji-status „Z” w dniu 31.12.2011	3	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Cofnięć akredytacji	27	23	3	0	0	1	0	0	0	0	0
Procesów akredytacji w trakcie realizacji w dniu 31.12.2011	125	106	5	4	1	3	3	1	0	1	1
Przerwań procesów akredytacji	9	7	0	0	0	1	1	0	0	0	0
Procesy akredytacji, w tym:											
wizytacji wstępnych	28	22	4	2	0	0	0	0	0	0	0
przeглядów dokumentacji	107	92	5	4	1	2	0	2	0	0	1
ocen na miejscu	86	71	4	3	1	2	4	0	0	0	1
obserwacji (prowadzonych osobno)	6	0	0	0	0	1	1	3	0	0	1
Procesy nadzoru, w tym:											
ocen na miejscu	1286	1021	104	3	3	80	33	15	15	5	7
obserwacji (prowadzonych osobno)	90	0	0	0	0	35	33	12	0	3	7
przeгляд dokumentacji (zamiast ocen na miejscu)	109	90	8	0	0	2	5	0	0	0	4

Wykres 1 - Liczba wniosków o akredytację rozpatrzonych w 2011 r., w zespołach branżowych Działu Akredytacji Laboratoriów Badawczych.

AB-M - badania mechaniczne elektryczne i innych właściwości fizycznych;
 AB-F - badania bezpieczeństwa żywności zdrowia oraz dla potrzeb sądownictwa;
 AB-W - badania wody, ścieków i paliw;
 AB-E - badania emisji do środowiska ogólnego i środowiska pracy.

Wykres 2 - Liczba aktywnych procesów prowadzonych w 2011 r., w zespołach branżowych Działu Akredytacji Laboratoriów Badawczych.

3. Organizacja i system zarządzania

3.1 Zmiana ustawy i statutu PCA

Rozpoczęte w 2010 roku prace nad zmianą ustawy o systemie oceny zgodności oraz zmianą statutu, w 2011 r. zakończone zostały opublikowaniem:

- ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o zmianie ustawy o systemie oceny zgodności (Dz. U. Nr 102, poz. 586),
- zarządzenia Ministra Gospodarki z dnia 5 października 2011 r., w sprawie nadania statutu Polskiemu Centrum Akredytacji.

Konieczność nowelizacji zarówno ustawy, jak i statutu, wynikała przede wszystkim ze zmiany otoczenia prawnego, w którym funkcjonuje Polskie Centrum Akredytacji. Od 1 stycznia 2010 roku obowiązuje bowiem rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 765/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. W zmienionej ustawie o systemie oceny zgodności, oprócz przywołania rozporządzenia, jednym z ważniejszych postanowień było zwiększenie nadzoru Ministra Gospodarki nad działalnością PCA. Opracowanie

nowego statutu było natomiast niezbędne, aby można było wprowadzić nowoczesne metody organizacji i zarządzania. Wypełnienie przez PCA zadań ustawowych wymagało zastosowania nowoczesnych rozwiązań organizacyjnych. Istotnym powodem nowelizacji nowego statutu był także fakt dużej dynamiki potrzeb rynku akredytacyjnego, do których PCA powinno być przygotowane zarówno pod względem organizacji, jak i zarządzania.

3.2 Odwołania i skargi

W 2011 r., działający przy PCA Komitet Odwoławczy, odbył 4 posiedzenia. Rozpatrzono 3 odwołania, z czego wszystkie zostały oddalone. Odwołania dotyczyły:

- zawieszenia akredytacji laboratorium badawczemu, w związku z nie usunięciem niezgodności i nieskutecznym wdrożeniem działań korygujących po poprzedniej ocenie PCA,
- odmowy uaktualnienia zakresu akredytacji laboratorium badawczemu, w zakresie pomiarów emisji ze źródeł stacjonarnych,
- zawieszenia akredytacji jednostce certyfikującej wyroby, z powodu nie usunięcia niezgodności dużej wagi, stwierdzonej podczas oceny w nadzorze specjalnym, przeprowadzonym w wyniku skargi.

Skargi dotyczące działań akredytowanych podmiotów

W 2011 r. do PCA wpłynęło 20 skarg na działalność akredytowanych podmiotów, które dotyczyły:

- laboratoriów badawczych – 8 (na 1087 akredytowanych laboratoriów),
- jednostek certyfikujących systemy zarządzania – 4 (na 32 akredytowane jednostki),
- jednostek certyfikujących wyroby – 8 (na 76 akredytowanych jednostek).

W wyniku postępowania wyjaśniającego postanowiono:

- uznać – 3,
- uznać częściowo – 2,
- nie uznać – 8,
- sprawy w toku (nie zakończone) - 3,
- sprawy poza nadzorem PCA – 4.

3.3 Rada ds. Akredytacji

Przy Polskim Centrum Akredytacji działa Rada ds. Akredytacji, która jest organem opiniodawczo-doradczym dyrektora PCA, w sprawach należących do zakresu działania PCA..

W 2011 r. odbyły się dwa posiedzenia Rady ds. Akredytacji. Podczas pierwszego spotkania, w dniu 18 marca 2011 r., zostały podjęte trzy uchwały dotyczące:

- sprawozdania z działalności finansowej PCA za 2010 rok,
- programu akredytacji i kierunków rozwoju działalności akredytacyjnej na lata 2009-20011,
- zobowiązania dyrektora PCA do przygotowania projektów wystąpień Rady do właściwych organów administracji państwowej, w związku z zagrożeniami utrzymania akredytacji przez niektóre podmioty sektora finansów publicznych.

Podczas drugiego posiedzenia, w dniu 27 października 2011 r., zostało podjętych dziewięć uchwał, dotyczących:

- nowego Regulaminu Rady ds. Akredytacji,
- pozytywnej opinii Rady, odnośnie nowego wydania Polityki Jakości Polskiego Centrum Akredytacji,
- nowego wydania Polityki DA-06 *Polityka dotycząca spójności pomiarowej*,
- nowego wydania Polityki DA-05 *Polityka dotycząca uczestnictwa w badaniach biegłości*,
- nowego wydania Polityki DA-09 *Polityka dotycząca zakresu działalności akredytacyjnej PCA*,
- nowego wydania Polityki DA-07 *Polityka dotycząca akredytacji transgranicznej*,
- zmiany w *Kierunkach rozwoju i działalności akredytacyjnej na lata 2009-20011*,
- kierunków działania PCA w zakresie dokonania oceny 78 jednostek notyfikowanych,
- planu finansowego na 2011 r.

3.4 System przeciwdziałania zagrożeniom korupcyjnym w PCA

W PCA funkcjonuje i stale jest doskonalony system przeciwdziałania zagrożeniom korupcyjnym, zwany systemem antykorupcyjnym. Działa on w oparciu o wymagania zawarte w dokumencie System Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym, w normie PN-EN ISO/IEC 17011 oraz w przepisach prawa.

Polityka antykorupcyjna, wprowadzona 9 listopada 2009 r., ma na celu zminimalizowanie ryzyka korupcji. Realizowana jest, między innymi

mi, poprzez analizę ryzyka wystąpienia takich zjawisk podczas realizacji procesów akredytacji i nadzoru, a także w relacjach między współpracownikami.

W roku 2011 wprowadzony został nowy Kodeks Etyki PCA, który obowiązuje wszystkich pracowników PCA, bez względu na rodzaj zawartej umowy, tzn. zarówno pracowników etatowych, jak i kontraktowych. Kodeks Etyki zwraca uwagę pracowników na takie kwestie jak: przestrzeganie prawa i regulacji wewnętrznych firmy, konieczność ciągłego doskonalenia kompetencji i kwalifikacji zawodowych, zachowanie bezstronności i poufności oraz kultury w miejscu pracy. Kodeks zawiera również regulacje w zakresie zapobiegania korupcji.

3.5 System zarządzania bezpieczeństwem informacji w PCA

Polskie Centrum Akredytacji wykorzystuje w swojej działalności szeroko rozumiane informacje. Utrata poufności, integralności i dostępności do informacji, mogłaby mieć negatywny wpływ na płynność funkcjonowania PCA, a także na stopień zaufania klientów i pracowników. Aby skutecznie zapobiegać zagrożeniom wynikającym z udziału systemów informatycznych w prowadzeniu procesów, wykorzystywania urządzeń mobilnych i sieci Internet, w 2011 roku rozpoczęto prace zmierzające do wdrożenia w PCA Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji (SZBI).

4. Zarządzanie kapitałem ludzkim

4.1 Personel stały

W 2011 r. kontynuowano działania w celu wzmocnienia zasobów personalnych Polskiego Centrum Akredytacji. Podstawą takiej polityki była nie tylko ilość realizowanych przez PCA zadań, ale również ich zakres merytoryczny. W związku z rozwojem działalności akredytacyjnej oraz dalszą reorganizacją PCA, w 2011 roku zwiększono zatrudnienie o 6 osób, przy czym rozwiązano stosunek pracy z 3 osobami (w tym z 2 osobami z powodu uzyskania uprawnień do świadczenia emerytalnego).

Jednym z priorytetów Polskiego Centrum Akredytacji jest zatrudnianie wykwalifikowanego personelu, który jest zobligowany nie tylko do utrzymania kompetencji na właściwym poziomie, ale także do ciągłego doskonalenia. W ramach regularnego monitorowania kompetencji pracowników, przeprowadzony został przegląd dotyczący spełniania wymagań kompetencyjnych. Wnioski z przeglądów zostały wykorzystane w procesach tworzenia planów indywidualnego rozwoju pracowników, przy określaniu celów zawodowych i diagnozie potencjału pracowników.

Ponadto, jednym z wniosków, jakie zostały sformułowane po dokonaniu przeglądu pracowników w 2011 r., była decyzja o zmianie wymagań dla pracowników Biura ds. Akredytacji, podyktowana koniecznością ich aktualizacji, w odniesieniu do otoczenia oraz potrzeb organizacji.

Polskie Centrum Akredytacji, ze względu na szczególny charakter swojej działalności, na pierwszym miejscu stawia wysoką jakość świadczonych usług. Gwarancją jest wykwalifikowany, kompetentny personel, któremu PCA stawia wysokie wymagania.

Wraz ze zmianą wymagań, powstała koncepcja zmiany nazw stanowisk pracy w Biurze ds. Akredytacji. W miejsce sześciu stanowisk zaangażowanych w prowadzenie procesów akredytacji i nadzoru, powstały cztery nowe: kierownik zespołu, koordynator, asystent ds. procesu i administrator procesu. Zmiana struktury, polegająca na zmniejszeniu liczby stanowisk pracy zaangażowanych w prowadzenie procesów akredytacji i nadzoru, uczyniła ją bardziej przejrzystą.

4.2 Auditorzy

W celu poszerzenia bazy auditorów wiodących, Polskie Centrum Akredytacji realizuje procesy stażowania kandydatów na auditorów wiodących. W 2011 r., z wynikiem pozytywnym staż ukończyło 18 osób. W zakresie stażowania ekspertów i stażystów auditorów technicznych, PCA zakwalifikowało 41 osób na auditorów technicznych i 29 osób na stażystów auditorów technicznych.

W związku z rozszerzaniem działalności akredytacyjnej, PCA przeprowadza rekrutację nowych ekspertów. W 2011 r., w wyniku uruchomienia dwóch nowych programów z zakresu certyfikacji systemów zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy na zgodność z wymaganiami OHSAS 18001:2007, baza została powiększona o auditorów technicznych i auditorów wiodących.

W ramach programu QMS, w obszarze produkcji bezpośrednich materiałów opakowaniowych produktów leczniczych, według normy PN-EN ISO 15378, bazę rozszerzono o auditora technicznego i auditora wiodącego. Ogółem, w 2011 r., współpracę z PCA rozpoczęło 31 ekspertów. Praca auditorów Polskiego Centrum Akredytacji podlega stałemu monitoringowi, co stanowi punkt wyjścia do procesu ich doskonalenia. Źródłem wskazującym obszary do poprawy, są m.in. karty oceny auditora oraz regularne obserwacje auditorów wiodących na miejscu. Wnioski z przeprowadzonych monitoringów prezentowane są podczas szkoleń doskonalących dla auditorów. W 2011 r. zrealizowano ok. 30 obserwacji auditorów wiodących.

5. Zarządzanie relacjami zewnętrznymi

5.1 Współpraca z administracją państwową i innymi zainteresowanymi stronami

- **laboratoria badawcze**

Wymagania przepisów prawa, dotyczące realizacji badań i funkcjonowania laboratoriów badawczych oraz uregulowania normatywne, odnoszące się do działalności laboratoriów w zakresie pobierania próbek, badań oraz formułowania opinii i interpretacji, stanowią bazę do kontaktów i współpracy PCA z administracją państwową i innymi zainteresowanymi stronami, w zakresie wykorzystania akredytacji w obszarach regulowanych prawnie; PCA monitoruje przepisy prawne wydawane przez legislatorów oraz normy zharmonizowane, opiniuje nowe i nowelizowane dokumenty. Działania te mają

na celu zapewnienie harmonizacji ustaleń dotyczących wykorzystania akredytacji w ocenie zgodności oraz dostosowanie kryteriów akredytacji do aktualnych uregulowań prawnych i normatywnych.

W 2011 roku, w ramach współpracy z Ministerstwem Zdrowia, powołano w PCA Specjalistyczny Komitet Techniczny do Spraw Laboratoriów Badawczych Wykonujących Testy Urządzeń Radiologicznych. PCA, wspólnie z ww. Komitetem, opracowało projekt programu akredytacji laboratoriów wykonujących testy urządzeń radiologicznych (opisany w projekcie dokumentu DAB-09), który po akceptacji Ministra Zdrowia, będzie określał wymagania szczegółowe, stosowane przy akredytacji ww. laboratoriów.

W celu stworzenia podstaw do dalszej harmo-

nizacji działań z wymaganiami państwowymi i europejskimi podczas ocen kompetencji laboratoriów badawczych, wykonujących badania żywności i laboratoriów Inspekcji Weterynaryjnej, we współpracy z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi, przygotowano i uzgodniono projekt porozumienia o współpracy pomiędzy PCA i MRiRW. Porozumienie to określa zakres współpracy i wzajemnej wymiany informacji.

Uwzględnienie wymagań przepisów prawa w zakresie dokumentowania wyników akredytowanych badań, było przedmiotem współpracy, jaką w 2011 r. PCA rozpoczęło z Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa. Prace w tym zakresie są kontynuowane w 2012 roku.

Przedstawiciele PCA uczestniczyli również w spotkaniach organizacji – stron zainteresowanych akredytacją, prezentując zagadnienia związane z funkcjonowaniem systemu akredytacji laboratoriów badawczych i kryteriami akredytacji, stosowanymi w ocenie kompetencji laboratoriów, w tym;

- Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie (podległe MRiRW),
- naradzie w sprawie kontroli prawidłowości naliczania opłat za korzystanie ze środowiska przez stacje paliw (organizator: Ministerstwo Środowiska),
- Polskiego Stowarzyszenia Laboratoriów Emisyjnych,
- Izby Producentów Paliw.

• jednostki certyfikujące

W obszarze akredytacji jednostek certyfikujących, PCA współpracowało z Ministerstwem Środowiska w zakresie wdrożenia EMAS III. Przedstawiciele PCA uczestniczyli w 3 posiedzeniach komisji sejmowej ds. ochrony środowiska i senackiej komisji ds. ochrony środowiska. PCA wzięło także udział w 4 spotkaniach z przedstawicielami Ministerstwa Środowiska, poświęconych weryfikacji rocznych raportów dotyczących emisji gazów cieplarnianych (GHG) oraz weryfikacji innowacyjnych technologii proekologicznych (ETV). Dodatkowo, reprezentant PCA wystąpił z prezentacją podczas seminarium na targach POLEKO 2011, współorganizowanym przez

Ministerstwo Środowiska, pt. *Procedury akredytacji jednostek inspekcyjnych dla celów ETV*.

Współpraca z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW) dotyczyła krajowych programów certyfikacji żywności, w tym: programu QAFP, programu Nasz Miód, oraz programów QMP i QAFP. MRiRW oddelegowało swoich przedstawicieli do prac w Komitecie Technicznym Specjalistycznym, działającym przy PCA.

W ramach zawartego porozumienia, PCA współpracowało także z Główną Inspekcją Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (GIJHARS), w sprawie akredytowanych jednostek działających w obszarze rolnictwa ekologicznego, w rolnictwie tradycyjnym i regionalnym. Ponadto, przedstawiciele PCA uczestniczyli w konferencji zorganizowanej przez MRiRW oraz GIJHARS, poświęconej aktualnym problemom rolnictwa ekologicznego. Dla GIHARS przygotowano sprawozdanie z rocznego nadzoru PCA nad akredytowanymi jednostkami działającymi w tym obszarze.

W ramach współpracy z KASHUE/KOBIZE (Krajowy Administrator Systemu Handlu Uprawnieniami do Emisji / Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami), w zakresie akredytowanych weryfikatorów GHG, przedstawiciele tej organizacji uczestniczyli w seminarium dla auditorów i spotkaniu z weryfikatorami GHG, zorganizowanym przez PCA. Reprezentanci PCA uczestniczyli także, w siedzibie KASHUE/KOBIZE, w przeglądzie funkcjonowania w Polsce - Wspólnotowego Systemu Handlu Uprawnieniami do Emisji, prowadzonym przez Komisję Europejską. PCA współpracowało również z Ministerstwem Infrastruktury, w zakresie akredytowanych jednostek certyfikujących wyroby budowlane. PCA zorganizowało spotkanie z udziałem przedstawicieli Ministerstwa Infrastruktury i Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego, którego głównym tematem było nadzorowanie jednostek oceniających zgodność w obszarze wyrobów budowlanych i przestrzeganie zasad bezstronności w ich działalności.

Współpraca z Urzędem Regulacji Energetyki dotyczyła bieżącego przekazywania informacji o akredytowanych weryfikatorach kogeneracji.

5.2 Rozwój współpracy międzynarodowej

W 2011 r. pracownicy PCA brali udział w pracach komitetów oraz grup roboczych działających w EA (European co-operation for Accreditation), IAF (International Accreditation Forum, Inc.), ILAC (International Laboratory Accreditation Cooperation) oraz FALB (Forum of Accreditation and Licencing Bodies). Dzięki temu możliwa była nie tylko wymiana doświadczeń, ale także skuteczna implementacja wiedzy pozyskanej w ramach współpracy międzynarodowej.

5.2.1 Organizacja spotkań o charakterze międzynarodowym

W myśl zasad obowiązujących w EA, IAF, ILAC i FALB, posiedzenia zgromadzeń ogólnych, komitetów i grup roboczych, odbywają się w różnych krajach, a ich organizatorami są zrzeszone w nich jednostki akredytujące.

W 2011 roku, Polskie Centrum Akredytacji zorganizowało:

Spotkanie Grupy Roboczej Komitetu Laboratoryjnego EA ds. Porównań Międzylaboratoryjnych we Wzorcowaniach

Spotkanie odbyło się w Warszawie, w dniach 10 - 11 maja 2011 r. Wzięli w nim udział przedstawiciele jednostek akredytujących z 18 państw europejskich, w tym z: Austrii, Belgii, Bułgarii, Chorwacji, Czech, Danii, Finlandii, Francji, Grecji, Hiszpanii, Łotwy, Niemiec, Polski, Serbii, Słowacji, Szwajcarii, Szwecji i Włoch.

Podczas spotkania omawiano m.in.:

- 5-letni plan pracy oraz stan realizacji regionalnych porównań międzylaboratoryjnych, organizowanych przez EA,
- nowe propozycje regionalnych porównań międzylaboratoryjnych na kolejne lata,
- propozycję wspierania potrzeb EA w obszarze porównań międzylaboratoryjnych, poprzez porównania kluczowe, organizowane przez EURAMET (zapropozowano, aby w przyszłości akredytowane laboratoria, które mają wartości CMC na bardzo małym poziomie, mogły także uczestniczyć w porównaniach kluczowych),
- zmiany w zakresie akredytacji organizatorów badań biegłości, w związku z wprowadzeniem normy PN-EN ISO/IEC 17043:2011 *Ocena zgodności - Ogólne wymagania dotyczące badania biegłości*, w miejsce dotychczas stosowanych dokumentów.

Posiedzenie Forum Jednostek Akredytujących i Licencjonujących (FALB)

W dniach 12-13 października 2011 r. odbyło się spotkanie Forum Jednostek Akredytujących i Licencjonujących (Forum of Accreditation and Licensing Bodies, FALB). Zgodnie z przyjętą zasadą, spotkania FALB organizowane są przez państwo członkowskie, które sprawuje prezydencję w Radzie Unii Europejskiej. W związku z polską prezydencją, w 2. połowie 2011 roku, październikowe spotkanie zostało przygotowane przez PCA. Zostało ono wpisane do kalendarza imprez eksperckich, towarzyszących polskiej prezydencji.

Najważniejsze zagadnienia poruszone podczas spotkania w Warszawie:

- przegląd harmonogramu ocen wzajemnych – ocena PCA, w odniesieniu do akredytacji i licencjonowania weryfikatorów środowiskowych, na mocy Rozporządzenia EMAS, zaplanowana została na 2012 rok,
- wyniki ocen wzajemnych przeprowadzonych w 2011 roku,
- prezentacja przez przedstawiciela Komisji Europejskiej dokumentu *Guide on EU corporate, third country and global registration under EMAS (Regulation (EC) No 1221/2009)*,
- praktyczne aspekty implementacji EMAS III, w zakresie powiadamiania przez weryfikatorów jednostek akredytujących / licencjonujących o weryfikacjach prowadzonych w kraju innym niż kraj, w którym została przyznana akredytacja oraz stosowania wymagań załącznika IV Rozporządzenia EMAS,
- propozycja zmian w dokumencie *Guidance on the use of ISO/IEC 17021 for verification for EMAS III (FALB 73/2010)*,
- możliwość dostosowania wymagań jednostek akredytujących i licencjonujących EMAS, do stosowania Rozporządzenia nr 333/2011.

Zgromadzenie Ogólne European co-operation for Accreditation

W dniach 22-24 listopada, w Warszawie, odbyło się 28. Zgromadzenie Ogólne European co-operation for Accreditation (EA). Wzięli w nim udział przedstawiciele uznanych krajowych

jednostek akredytujących, reprezentujących państwa członkowskie oraz kandydujące do Unii Europejskiej, państwa członkowskie EFTA, przedstawiciele jednostek akredytujących spoza Europy oraz przedstawiciele innych zainteresowanych stron (łącznie blisko 100 osób). Zgromadzenie zorganizowane przez PCA miało szczególny charakter, ze względu na wpisanie go do kalendarza spotkań eksperckich, towarzyszących polskiej prezydencji oraz przyjęcie do EA kilkunastu nowych członków, reprezentujących kraje uznane przez UE za potencjalnych członków oraz UE i Europejską Politykę Sąsiedztwa za kraje o szczególnym znaczeniu.

5.2.2 Realizacja projektów współfinansowanych ze środków UE

Przystąpienie do konsorcjum dot. realizacji projektu UE na Białorusi

W związku z potrzebą zaangażowania się polskich instytucji w tworzenie i umacnianie systemu oceny zgodności w krajach wschodnich oraz wspierania swobodnego przepływu towarów i usług w Europie i na świecie, Polskie Centrum Akredytacji przystąpiło do Konsorcjum, którego celem jest realizacja projektu Unii Europejskiej, dotyczącego wsparcia Białorusi w obszarze zapewnienia jakości i bezpieczeństwa żywności *Support to Quality Infrastructure in Belarus - Food Safety - EuropeAid/128997/C/SER/BY*.

W grudniu 2011 r., w wyniku wygranej w przetargu, została podpisana umowa pomiędzy Komisją Europejską a Konsorcjum. Realizacja projektu została zaplanowana na 32 miesiące, a jego zakończenie przewidywane jest w połowie 2014 roku.

Projekt składa się z czterech komponentów: akredytacja, nadzór rynku, laboratoria referencyjne i bezpieczeństwo żywności. Kluczowym Ekspertem, odpowiedzialnym za komponent dot. akredytacji został przedstawiciel PCA. Polskie Centrum Akredytacji otrzymało propozycję zgłoszenia swojego kandydata na to stanowisko - jako jednostka o ugruntowanej pozycji w Europie i na świecie, a także pełnoprawny członek organizacji międzynarodowych i sygnatariusz wielostronnych porozumień.

5.3 Promocja wiedzy nt. akredytacji

PCA Info - wydarzenia, opinie, perspektywy

PCA prowadzi działalność wydawniczą w zakresie akredytacji. W 2011 roku ukazały się dwie edycje *PCA Info - wydarzenia, opinie, perspektywy*. Jest to kontynuacja nowej formuły wydawnictwa PCA, zapoczątkowanej w 2010 roku. Oba wydania zostały zamieszczone na stronie internetowej PCA, IBOK i PdA.

Współpraca z dwumiesięcznikiem LAB - laboratoria, aparatura, badania

Wzmocnienie zaufania do akredytacji, jako narzędzia potwierdzającego kompetencje, było jednym z celów, jakie postawiło przed sobą PCA w 2011 roku. W styczniu PCA podpisało porozumienie z Wydawnictwem Eureka (wydawcą dwumiesięcznika LAB), obejmujące całoroczną współpracę w zakresie publikacji artykułów sponsorowanych Polskiego Centrum Akredytacji. Artykuły na temat akredytacji ukazały się we wszystkich sześciu numerach LAB.

Film promocyjny PCA nt. systemu oceny zgodności

Biorąc pod uwagę wytyczne organizacji międzynarodowych, wskazujących na potrzebę szerszej

promocji akredytacji, a w szczególności wzajemnego uznawania wyników akredytacji w ramach wielostronnych porozumień, w 2011 roku PCA wyprodukowało 5. minutowy film promocyjny na temat systemu oceny zgodności. Przedstawiono w nim akredytację i cały system, jako działania na rzecz interesu społecznego, obejmujące niemal wszystkie obszary związane z życiem człowieka. Celem było pokazanie jego wszechstronności oraz funkcjonowania w ogólnoswiatowym kontekście. Premiera polskiej wersji odbyła się 9 czerwca, podczas obchodów Światowego Dnia Akredytacji oraz 10-lecia PCA. Obejrzało go około 200 osób – przedstawiciele klientów, auditorów i administracji państwowej. W kolejnym etapie, PCA wyprodukowało angielską wersję filmu, którą pokazano na początku września, podczas posiedzenia Komitetu EA ds. Komunikacji i Wydawnictw (EA CPC), w Mediolanie. Film wyświetlony został także 23 listopada, podczas odbywającego się w Warszawie posiedzenia Zgromadzenia Ogólnego EA (EA GA). Ponieważ ma on uniwersalny charakter, a jego celem była promocja całego systemu oceny zgodności, PCA, oprócz zamieszczenia filmu na stronie internetowej, wydało go także - w obu wersjach językowych - na płytach DVD (w nakładzie 1500 sztuk). Płyty z filmem wysłano do klientów, w celu wykorzystania przez CAB we własnych działaniach promocyjnych. Film otrzymali także uczestnicy EA GA.

Światowy Dzień Akredytacji i 10-lecie PCA

W 2011 roku PCA obchodziło Światowy Dzień Akredytacji łącznie z 10-leciem swojego istnienia. Uroczystość odbyła się w Teatrze Capitol, a uczestniczyło w niej około 200 osób. Wśród zaproszonych znaleźli się obecni i byli pracownicy PCA, auditorzy, przedstawiciele instytucji związanych z systemem oceny zgodności, m.in. głównych inspekcji: sanitarnej, ochrony środowiska, weterynaryjnej i jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, a także Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Polskiego Komitetu Normalizacyjnego i Głównego Urzędu Miar. Gościem honorowym był Waldemar Pawlak, wiceprezes Rady Ministrów, minister gospodarki. Na część oficjalną uroczystości złożyły się wystąpienia: wicepremiera W. Pawlaka, dyrektora Polskiego Centrum Akredytacji - Eugeniusza W. Roguskiego, zastępcy dyrektora PCA - Lu-

cyny Olborskiej, przewodniczącego Rady ds. Akredytacji – Wojciecha Henrykowskiego oraz pierwszego dyrektora PCA – Karola Hauptmanna. Dla upamiętnienia 10-lecia działalności PCA, specjalną statuetką wyróżniono zasłużonych auditorów.

Obchody Światowego Dnia Akredytacji objęte były patronatem medialnym Telewizji Polskiej S.A. oraz Programu Pierwszego Polskiego Radia. 9 czerwca, w programie TVP 1 „Kawa czy herbata?”, przeprowadzona została rozmowa z zastępcą dyrektora PCA, natomiast w PR1, w audycji „Sygnały Dnia” wyemitowano wywiad z dyrektorem PCA. Wywiad transmitowano jednocześnie na antenie TVP HD. Relacje z obchodów ukazały się także następnego dnia w „Wiadomościach”. Zapisy DVD programów zostały umieszczone na stronach internetowych TVP i Polskiego Radia oraz na stronie PCA.

5.4 Doskonalenie relacji z klientami

Polskie Centrum Akredytacji, jako dynamiczna i nastawiona na rozwój firma, swój prestiż i pozycję osiągnęła dzięki stworzeniu dobrego modelu współpracy z klientami. Skutecznym sposobem, służącym doskonaleniu relacji z klientem, było przeprowadzenie ankiety dotyczącej satysfakcji ze współpracy z PCA oraz z ostatnio przeprowadzonej oceny. Lista pytań była opracowana w taki sposób, aby uzyskane odpowiedzi dały pełny wykaz potrzeb klientów PCA. Celem było poznanie oczekiwań klientów w kwestii logistyczno-organizacyjnej strony przygotowania oceny, w tym kontaktu z pracownikami PCA oraz uzyskanie opinii o auditorach biorących udział w danej ocenie.

Wszystkie sugestie klientów, zawarte w nadesłanych do PCA ankietach, zostały przeanalizowane i są wykorzystywane do dalszego doskonalenia współpracy.

5.5 Współpraca z PKN

Polskie Centrum Akredytacji współpracuje z Polskim Komitetem Normalizacyjnym,

w zakresie opiniowania i opracowywania norm. PCA reprezentowane jest w:

- Komitecie Technicznym nr 6 ds. Systemów Zarządzania,
- Komitecie Technicznym nr 300 ds. Medycznych Badań Laboratoryjnych in-vitro,
- Komitecie Technicznym nr 77 ds. Aparatury Rozdzielczej Sterowniczej Niskonapięciowej.

W ramach członkostwa w komitetach, w 2011 roku PCA zaopiniowało szereg norm z zakresu systemów zarządzania i usług związanych z oceną zgodności, stanowiących wymagania akredytacyjne. Do najważniejszych należy zaliczyć przetłumaczenie i opracowanie projektów norm:

- PN-EN ISO/IEC 17021 *Ocena zgodności. Wymagania dla jednostek prowadzących audyty i certyfikację systemów zarządzania,*
- PN-ISO/IEC 17007 *Ocena zgodności. Wytyczne dotyczące redagowania dokumentów normatywnych właściwych do stosowania w ocenie zgodności.*

Ponadto, PCA współpracowało z Komitetem Technicznym nr 3 ds. Mikrobiologii Żywności, w zakresie opracowania projektu PKN-ISO/TS 19036 *Mikrobiologia żywności i pasz – wytyczne do szacowania niepewności pomiaru w metodach ilościowych.*

6. Zarządzanie działalnością szkoleniową

6.1 Rozszerzenie oferty szkoleniowej

W 2011 r. Polskie Centrum Akredytacji rozszerzyło ofertę szkoleń otwartych o trzy nowe rodzaje szkoleń. Zmieniona oferta była wynikiem ankiety przeprowadzonej na stronie internetowej PCA, określającej zapotrzebowania klientów na nową tematykę szkoleniową.

W wyniku analizy ankiet, PCA uruchomiło szkolenia:

- PD-13 *Zadania Najwyższego Kierownictwa organizacji, w których działają laboratoria spełniające wymagania PN-EN ISO/IEC 17025* - w dwóch terminach.
- PD-14 *Metrologia - podstawy teoretyczne. Teo-*

ria pomiaru i opracowania wyników pomiarów - w trzech terminach.

- PD-15 *Metrologia - nadzorowanie wyposażenia pomiarowego w laboratoriach* - w jednym terminie.

Nowe szkolenia w ofercie PCA cieszyły się bardzo dużym zainteresowaniem. Łącznie zostały w nich przeszkolone 132 osoby.

Zorganizowane zostały również trzy internetowe czaty ze specjalistami z działów akredytacji: laboratoriów badawczych, wzorcujących oraz jednostek certyfikujących i inspekcyjnych. Największym zainteresowaniem cieszył się czat z zakresu akredytacji laboratoriów badawczych, w którym uczestniczyło 65 osób.

6.2 Realizacja planu szkoleń

6.2.1 Szkolenia otwarte

W związku z dalszym, bardzo dużym zainteresowaniem szkoleniami PCA, w 2011 r. zorganizowano 29 szkoleń otwartych, w których uczestniczyło 713 osób.

Największa liczba szkoleń – po 6 terminów – została zrealizowana dla PD-1 *System zarządzania w laboratorium. Zadania kierownika ds. jakości i kierownika technicznego* oraz PD-12 *System zarządzania w laboratorium. Zadania kierownika ds. jakości i kierownictwa technicznego. Audit wewnętrzny w laboratorium*.

6.2.2 Szkolenia wewnętrzne

W celu podwyższenia i uzupełniania kwalifikacji auditorów, pod kątem doskonalenia i ujednoczenia procesów prowadzenia ocen jednostek oceniających zgodność, PCA przeprowadziło 24 szkolenia wewnętrzne, w których uczestniczyło 659 auditorów i ekspertów. Tematyka dotyczyła m.in. zmian i nowelizacji wymagań akredytacyjnych, dokumentów EA oraz norm, np. szkolenie w obszarze nowej normy ISO 14065 lub z normy PN-EN ISO/IEC 17043:2011. PCA przeprowadziło również szkolenia związane z rozszerzeniem działalności akredytacyjnej, dotyczącej programu QMS w produkcji bezpośrednich materiałów opakowaniowych produktów leczniczych (norma PN-EN ISO 15378) oraz programu certyfikacji systemów zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy, na zgodność z wymaganiami OHSAS 18001:2007. Kolejne szkolenia obejmowały zagadnienia z zakresu nowych przepisów RID/ADR, dotyczących opakowań na przewóz towarów niebezpiecznych czy też certyfikacji wyrobów według programu BRC/RILA. Dodatkowo, zorganizowane zostało szkolenie z dyrektywy NAWI i MID (przyrządy pomiarowe i wagi nieautomatyczne). W 2011 r. PCA przeprowadziło również dwudniowe szkolenie dla kandydatów na auditorów wiodących jednostek certyfikujących, dotyczące zasad auditowania oraz szkolenie uzupełniające dla stażystów auditorów technicznych, mające na celu przekwalifikowanie ich na auditorów technicznych.

Programy szkoleń wewnętrznych uwzględniały informacje będące wynikiem monitoringu oraz obserwacji pracy auditorów i wskazywały obszary wymagające doskonalenia.

6.2.3 Spotkania z klientami

Spotkania z przedstawicielami akredytowanych podmiotów

W 2011 r. PCA zorganizowało 7 spotkań z przedstawicielami akredytowanych podmiotów, w tym: laboratoriów badawczych (2 spotkania), laboratoriów wzorcujących, jednostek certyfikujących wyroby budowlane, jednostek certyfikujących systemy zarządzania, jednostek inspekcyjnych, weryfikatorami rocznych raportów z emisji gazów cieplarnianych.

W spotkaniu z reprezentantami akredytowanych laboratoriów wzorcujących i auditorami uczestniczyło ok. 250 osób. Najważniejsze zagadnienia, poruszone w trakcie spotkania, to: spójność pomiarowa i zapewnienie jakości wyników badań, pomiar czasu i częstotliwości, wybrane aspekty dotyczące porównań międzylaboratoryjnych oraz nowelizacja polityki DA-05 i jej wpływ na zmianę wymagań zawartych w dokumencie DAP-04. Do udziału w spotkaniu zostali zaproszeni także przedstawiciele zagranicznych organizacji, takich jak EURAMET i francuskiej jednostki akredytującej - COFRAC, którzy wygłosili wykłady na temat roli i wsparcia EURAMETU dla akredytowanych laboratoriów wzorcujących oraz systemu akredytacji laboratoriów wzorcujących we Francji.

W spotkaniach z przedstawicielami akredytowanych laboratoriów badawczych, które odbyło się w dwóch turach – 6 i 20 października, w sumie uczestniczyło ponad 700 osób. Poruszona tematyka dotyczyła m.in.: nowelizacji dokumentów DA-05, DA-06, DAB-07, wykorzystania wyników badań w certyfikacji wyrobów i działalności inspekcyjnej, wzorcowań wewnętrznych, walidacji metod badań i sprawdzania możliwości realizacji metod znormalizowanych, testów specjalistycznych urządzeń radiologicznych, badań w obszarach regulowanych czy też sprawozdań z badań. Podczas jednego ze spotkań, prezenta-

cję na temat badań biegłości (PT), roli i funkcji PT w akredytacji, wygłosił przedstawiciel FERA (The Food and Environment Research Agency). 24 października odbyło się spotkanie z przedstawicielami jednostek certyfikujących wyroby budowlane, podczas którego omawiano kwestie związane z bezstronnością jednostek działających w obszarze certyfikacji wyrobów, kompetencjami personelu jednostek certyfikujących wyroby oraz dokumentowaniem inspekcji, prowadzonych w świetle nowelizacji normy PN-EN 17021:2011. Poruszono również temat nowych regulacji prawnych w sektorze wyrobów budowlanych - Rozporządzenie 305/2011 oraz oceny jednostek notyfikowanych – EA-2/17:2009.

Program spotkania z przedstawicielami jednostek certyfikujących systemy zarządzania, które odbyło się 18 listopada 2011 r., obejmował m.in. tematykę wycofania dokumentu DAC-17, informacje z posiedzeń Komitetu EA ds. Certyfikacji, komitetu IAF ds. Technicznych oraz działalności jednostek certyfikujących systemy, w których PCA - podczas prowadzonych ocen - stwierdza problemy.

Na ostatnim spotkaniu z przedstawicielami jednostek inspekcyjnych, poruszane były zagadnienia związane z projektem nowego wydania normy ISO/IEC 17020, zmianami w dokumentach DAK-07 *Akredytacja jednostek inspekcyjnych. Wymagania szczegółowe* oraz Rozporządzeniem Rady (UE) Nr 333/2011 z dnia 31 marca 2011 roku, *ustanawiającym kryteria, określające, kiedy pewne rodzaje złomu przestają być odpadami na mocy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE*

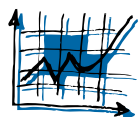
Udział w Tragach EuroLab 2011

W dniach 9-11 marca 2011 roku, w Warszawie, odbyły się XIII Międzynarodowe Targi Analityki i Technik Pomiarowych EuroLab, w których - jak co roku - uczestniczyło Polskie Centrum Akredytacji. PCA od kilku lat zapewnia wsparcie merytoryczne, przygotowując wystąpienia i prezentacje na temat aktualnych i planowanych wymagań akredytacyjnych, zgodnych z nowymi kierunkami rozwoju akredytacji w Europie i na świecie. W 2011 roku PCA zorganizowało seminarium złożone z czterech wykładów, pod wspólnym tytułem: „Obszary regulowane prawnie w akredytacji laboratoriów i wymagania techniczne”. W seminarium wzięło udział ponad 500 osób. Wyboru tematów dokonano na podstawie wyników ankiety, zamieszczonej na stronie internetowej PCA.

Na program złożyły się następujące wykłady:

- Pobieranie próbek,
- Szacowanie niepewności pomiarów, związanej z wynikami badań,
- Wykorzystywanie wyników uzyskiwanych w badaniach biegłości, w działalności laboratoriów,
- Wykorzystywanie akredytacji laboratoriów badawczych w obszarach regulowanych.

7. Działalność finansowa Polskiego Centrum Akredytacji w 2011 r.

7.1 Zasady finansowania

W 2011 r. podstawą gospodarki finansowej był roczny projekt planu zatwierdzony przez dyrektora PCA. Inwestycje w środki trwale finansowane były ze środków własnych. Koszty działalności, w tym wynagrodzenia pracowników, pokrywane były z osiągniętych przychodów.

7.2 Podstawy prawne działalności finansowej

Podstawą prawną działania PCA, jako krajowej jednostki akredytującej jest ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (Dz.U. z 2010 r., Nr 138, poz. 935 ze zm.) oraz rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobu ustalania

opłat za czynności związane z systemem oceny zgodności oraz akredytacją jednostek certyfikujących, kontrolujących i laboratoriów (Dz. U. z 2004, Nr 70, poz. 636).

PCA pobiera opłaty za świadczone usługi na podstawie cennika, który powstał w oparciu o rozporządzenie Ministra Finansów. W roku 2011, ustalony w cenniku koszt roboczogodziny PCA, wynosił 120 PLN.

7.3 Przychody z działalności

W 2011 r. PCA osiągnęło przychody z działalności akredytacyjnej w wysokości 20 634 276,84 PLN, pozostałe przychody operacyjne w wysokości 110 572,06 PLN oraz przychody finansowe w kwocie 258 262,39 PLN.

7.4 Koszty działalności

W 2011 r. koszty z działalności akredytacyjnej (koszty sprzedaży usług) wyniosły 12 348 932,34 PLN, koszty ogólnego zarządu wyniosły 6 564 556,85 PLN, pozostałe koszty operacyjne 28 PLN oraz koszty finansowe na poziomie 9 709,17 PLN.

7.5 Wynik finansowy w 2011 r.

Rok 2011 zamknął się dodatnim wynikiem finansowym. PCA osiągnęło zysk brutto ze sprzedaży na poziomie 8 285 344,50 PLN, zysk ze sprzedaży (po uwzględnieniu kosztów ogólnego zarządu) na poziomie 1 720 787,65 PLN, zysk z działalności operacyjnej w kwocie 1 831

331,71 PLN oraz zysk z działalności gospodarczej na poziomie 2 079 884,93 PLN.

Zatwierdzony zysk bilansowy netto PCA w kwocie 1 696 662,93 PLN będzie przeznaczony na:

- fundusz podstawowy w wysokości 1 187 663,93 PLN
- wpłatę do budżetu państwa (30%) w wysokości 508 999 PLN

7.6 Przewidywana sytuacja finansowa

Na 2012 r. PCA nie przewiduje zmiany trendu wzrostowego w zakresie przychodów z działalności operacyjnej oraz finansowej. Przychody i koszty zapewniają stabilną sytuację majątkową oraz finansową jednostki.

Podsumowanie działalności finansowej

Sytuacja finansowa PCA była w 2011 r. stabilna. Osiągnięty zysk wynikał przede wszystkim z realizacji procesów sprawowania nadzoru nad akredytowanymi jednostkami. Cennik świadczonych przez PCA usług nie uległ zmianie - koszt roboczogodziny pozostał na nie zmienionym od 2001 r. poziomie.

Osiągnięta w 2011 r. nadwyżka finansowa przeznaczona zostanie, zgodnie z zapisami ustawy o systemie oceny zgodności, na zwiększenie funduszu podstawowego PCA.

W kolejnych latach środki finansowe przeznaczone zostaną przede wszystkim na inwestycje zmierzające do poprawy warunków pracy oraz zakupu środków majątkowych.

POLSKIE CENTRUM AKREDYTACJI
ul. Szczotkarska 42, 01-382 Warszawa
strona internetowa: www.pca.gov.pl
e-mail: sekretariat@pca.gov.pl
tel: +48 22 355-70-00, fax: +48 22 355-70-18